

גמרא:

אמר רב אסי: זו ששינונו במשנתנו שאין פודין אותו, והוא שמכר את עצמו ושנה ושילש, כלומר: פעם ראשונה ושניה פודין אותו, ופעם שלישית אין פודין אותו. (13)

הנהו בני בני מיכסי [תושבי המקום "בני מיכסי"], דיזפי זוזי מגויים, ולא הוה להו למפרעינהו, אתו זקא גרבו להו, [שלוו כספים מגויים, וכשלא היה להם לפרוע, באו הגויים ושבו אותם].

אתו [באו השבויים] לקמיה דרב הונא:

אמר להו רב הונא: מאי איעביד לכו [וכי מה יכול אני לעשות לכם]!?

דהרי תנן במשנתנו: המוכר את עצמו ואת בניו לגויים אין פודין אותו, ואף אלו כאילו מכרו את עצמן לגויים.

אמר ליה רבי אבא לרב הונא: והרי לימדתני רבינו: והוא שמכר ושנה ושילש!?

אמר ליה רב הונא לרבי אבא: הני בני כי מיכסי מרגל רגילי דעבדי הכי, [רגילים הם בכך]. (14)

ההוא גברא דזבין נפשיה ללודאי, [מעשה באדם שמכר את עצמו ללודאי שהם אומה אוכלת אדם].

אתא לקמיה דרבי אמי, [בא אותו אדם לפני רבי אמי] ואמר ליה לרבי אמי:

פירקן [פדני מהם]!

מ-א

ללוות מגויים, ועד עתה פרעו ולא נלקחו בשבי, ומכל מקום חשוב זה כמי שרגילים למכור את עצמם, היות ואם לא היה להם לפרוע יקחו אותם הגויים בשבי.

אלא שלפי זה הוקשה לו על הרי"ף הרא"ש שהשיטתו גמרא זו, ומשום שאין בה חידוש, ואילו לפי פירושו היה להם להביא גמרא זו שיש בה חידוש.

ואולם במאירי בפירוש המשנה מבואר בהדיא כדבריו, שכתב שם: "פירשהו [למשנתנו] בגמרא, בשמכר עצמו שלשה פעמים, הא קודם שלשה פודים אותם, ובמקום שהגויים רגילים להכריחם בכך, מצד חובות שחייבים להם, אף בפעם ראשונה כן; ואף כי מלשון המאירי נראה חידוש גדול יותר, שאפילו כשלוה פעם אחת מגוי שדרכו בכך, כי אז אפילו בפעם ראשונה כן, בהכרח שאינו כן, כי לא יהא זה גרוע מן המוכר עצמו לגוי שפודין אותו, ובהכרח כוונתו כה"תפארת יעקב".

והיינו משום ש"תיקון העולם" אינו בדוקא שהוא לא ימכור את עצמו, אלא שלא יבואו אחרים למכור את עצמם או את בניהם, ולכן אין הפרש בין אם חי המוכר ובין אם מת.

ב. כתב הש"ך [יו"ד רנב סק"ו] אחר שהביא דברי רש"י: ומשמע שאביהן הוא עמן בשביה, אבל כל שאי אפשר שישמור אותן פודין אותן מיד.

ג. ראה בחידושי חת"ם סופר מה שתמה על ביאורו של רש"י.

13. א. על פי רמב"ם ושולחן ערוך.

ב. ראה מה שכתב בזה בחידושי חת"ם סופר.

14. ביאר ב"תפארת יעקב": אין כוונת הגמרא שעשו כן כמה פעמים, שהרי אם תמה רב הונא משום שלא שילשו, בהכרח שידע רב הונא שזו להם פעם ראשונה או שניה. אלא, שרגילים היו